U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Miluše Doškové, JUDr. Brigity Chrastilové, JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Petra Průchy, JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Marie Turkové v právní věci navrhovatele - volební koalice **Z. z. M. v. s.E.**, zastoupené zmocněncem Ing. Dr. J. P., proti odpůrci – **Ministerstvo vnitra**, se sídlem U Obecního domu 3, 112 20, Praha 1, v řízení o návrhu proti rozhodnutím odpůrce ze dne 24. 4. 2004, č. j. VS-315a/vol/1-2004, o vyškrtnutí kandidáta MUDr. J. A., č. j. VS-315b/vol/1-2004, o vyškrtnutí kandidáta A. J. a č. j. VS-315c/vol/1-2004, o vyškrtnutí kandidáta J. L. z kandidátní listiny pro volby do Evropského parlamentu,

t a k t o :

I. Návrh **s e z a m í t á.**

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Dne 29. 4. 2004 podala u Nejvyššího správního soudu volební koalice politických stran Hnutí samosprávné Moravy a Slezska a Moravské demokratické strany, označená jako „Za zájmy Moravy ve sjednocené Evropě“ (dále jen „koalice“) návrh, brojící proti v záhlaví citovaným rozhodnutím Ministerstva vnitra ze dne 24. 4. 2004 o vyškrtnutí kandidátů MUDr. J. A., A. J. a J. L. z kandidátní listiny koalice pro volby do Evropského parlamentu.

Důvodem těchto rozhodnutí byla skutečnost, že podle ustanovení § 22 odst. 2 zákona č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu musí být ke kandidátní listině přiložen doklad o státním občanství kandidáta, což však u jmenovaných kandidátů splněno nebylo.

Koalice ve svém návrhu namítá, že řada notářů odmítla pořídit fotokopii občanských průkazů z důvodu neznalosti zákona, a že tímto chybným postupem notářů je poškozena její účast ve volbách do Evropského parlamentu. Proto koalice podala proti napadeným rozhodnutím ministerstva odvolání a žádá, aby Nejvyšší správní soud případ projednal a určil další postup v této věci.

Ministerstvo vnitra ve vyjádření k tomuto návrhu uvádí, že dne 6. 4. 2004 byla podána kandidátní listina koalice, která však obsahovala některé nedostatky – mimo jiné i chybějící doklady u celkem 6 kandidátů, přičemž u 3 jmenovaných kandidátů byly připojeny toliko neověřené fotokopie občanského průkazu. Proto ministerstvo koalici písemně vyzvalo

k odstranění předmětných závad kandidátní listiny, a to nejpozději do 16:00 hod. dne 22. 4. 2004. Dopisem ze dne 8. 4. 2004 obdrželo Ministerstvo vnitra od koalice notářsky ověřené doklady o státním občanství 4 kandidátů, přičemž však v případě J. L. se nejednalo o ověřený doklad prokazující jeho státní občanství ČR, nýbrž pouze o ověření podpisu na prohlášení kandidáta, kde byla připojena kopie občanského průkazu. Protože tedy závady u jmenovaných kandidátů ve stanovené lhůtě odstraněny nebyly, rozhodlo Ministerstvo vnitra shora uvedeným způsobem. Jestliže totiž ostatní kandidáti koalice doklad o státním občanství řádně předložili, je již z této skutečnosti zřejmé, že bylo reálně možné nechat si opis občanského průkazu notářsky ověřit. Kromě toho bylo možno předložit osvědčení o státním občanství ČR, příp. osobně se dostavit na Ministerstvo vnitra s originálem občanského průkazu nebo cestovního dokladu, kde by z tohoto dokladu byla pořízena kopie doplněná záznamem o ověření požadovaných skutečností. Proto Ministerstvo vnitra uvádí, že nespatřuje žádný důvod pro ponechání jmenovaných kandidátů na kandidátní listině koalice.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou splnění procesních náležitostí podaného návrhu a v tomto směru zjistil, že návrh byl podán včas (§ 23 odst. 4, § 56 zákona č. 62/2003 Sb.) a že byl podán aktivně legitimovaným subjektem (§ 56 cit. zákona), neboť zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“) v ustanovení § 89 odst. 3 sice právo aktivní legitimace koalice v tomto typu řízení výslovně nezmiňuje, činí tak však v ustanovení § 56 zákon č. 62/2003 Sb., který je nutno v těchto případech v souladu s ustálenými výkladovými metodami použít přednostně.

Proto soud přistoupil k meritornímu projednání a rozhodnutí návrhu.

Z předmětného správního spisu bylo zjištěno, že koalice „Za zájmy Moravy ve sjednocené Evropě“ podala dne 6. 4. 2004 kandidátní listinu pro volby do Evropského parlamentu, obsahující seznam celkem 32 kandidátů, kdy na 9. místě byl uveden MUDr. J. A., na 11. místě A. J. a na 21. místě J. L.

Přípisem ze dne 13. 4. 2004 Ministerstvo vnitra koalici vyzvalo k odstranění závad na této kandidátní listině, týkajících se celkem 13 kandidátů, když u shora jmenovaných kandidátů výslovně uvedlo, že u nich není přiložen doklad o státním občanství ČR. Součástí této výzvy bylo poučení o tom, že podle ustanovení § 20 odst. 1 zákona č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství se státní občanství prokazuje občanským průkazem, cestovním dokladem, osvědčením (potvrzením) o státním občanství ČR a vysvědčením o právní způsobilosti k uzavření manželství. Vidimaci občanského průkazu nebo cestovního dokladu mohou provádět pouze notáři, a to do 30. 4. 2004, přičemž je rovněž možno předložit originál občanského průkazu či cestovního dokladu přímo Ministerstvu vnitra, které pořídí jeho kopii se záznamem o ověření požadovaných skutečností. Dále ministerstvo poučilo koalici o tom, kde se vydává (příp. ověřuje) osvědčení o státním občanství ČR. Ministerstvo konečně konstatovalo, že uvedené nedostatky je nutno odstranit do 22. 4. 2004 (16:00 hod.).

Koalice přípisem ze dne 8. 4. 2004, doručeným ministerstvu dne 13. 4. 2004, zaslala notářsky ověřené doklady o státním občanství 4 kandidátů (Ing. K. H., Ing. J. P., J. L. a R. Ž.), přičemž v případě J. L. se jednalo toliko o fotokopii jeho občanského průkazu s úředně ověřeným podpisem, prokazujícím, že kopii občanského průkazu nelze vidimovat.

Dalším přípisem ze dne 14. 4. 2004 Ministerstvo vnitra koalici vyzvalo k odstranění závad na kandidátní listině, neboť shledalo, že u kandidáta J. L. předložený doklad

neprokazuje státní občanství, nýbrž pouze ověření podpisu na prohlášení kandidáta, kde je připojena kopie občanského průkazu.

Nejvyšší správní soud zejména konstatuje, že mezi účastníky nejsou spornými skutkové okolnosti věci, nýbrž její právní posouzení. Jinými slovy vyjádřeno, mezi účastníky řízení panuje shoda v tom, že koalice v případě třech jmenovaných kandidátů ke kandidátní listině skutečně nepřiložila doklad o jejich státním občanství, přičemž však koalice namítá, že řada notářů odmítá tyto fotokopie pořizovat a jejich neznalost zákona tak znemožňuje předložit kandidátní listinu zcela souladnou se zákonem.

K tomu je nutno především uvést, že požadavek přiložení dokladu o státním občanství kandidáta ke kandidátní listině je obsažen v ustanovení § 22 odst. 2 zákona č. 62/2003 Sb., přičemž ministerstvo podle ustanovení § 23 odst. 2 písm. c) stejného zákona - pokud kandidující subjekt ve stanovené lhůtě neodstraní závady - rozhodne o škrtnutí kandidáta, který nepředloží doklad o státním občanství.

V projednávané věci soud shledal, že Ministerstvo vnitra postupovalo v souladu se zákonem, když koalici nejprve vyzvalo k odstranění shora uvedených závad kandidátní listiny a teprve poté, co některé z těchto závad i přes výzvu odstraněny nebyly, rozhodlo o škrtnutí jmenovaných kandidátů z kandidátní listiny. V tomto směru je nutno vycházet zejména z citovaného obsahu přípisu ministerstva ze dne 13. 4. 2004, který koalici vyčerpávajícím způsobem poučil o možnostech doložení státního občanství u příslušných kandidátů v souladu se zákonem č. 40/1993 Sb. a na který soud z důvodu stručnosti odkazuje. I pokud by tedy někteří notáři skutečně odmítali provést v rozporu se zákonem vidimaci kopií občanských průkazů, je zjevné, že jmenovaní kandidáti mohli využít další možnosti doložení existence státního občanství, o nichž byli řádně poučeni, a když tak neučinili, není možno tuto jejich nedůslednost a pochybení přičítat – v konečném důsledku - na vrub správního orgánu.

Soud ve svých úvahách vycházel rovněž ze skutečnosti, že volební zákonodárství upravuje jednotlivé na sebe navazující fáze volebního procesu. Realizace ústavně zaručeného volebního práva (viz zejména čl. 21 Listiny základních práv a svobod) tak představuje procesní právo sui generis, přičemž existující procesní omezení slouží toliko k omezení entropie ve společenských (resp. politických) vztazích a nemohou být zneužívána k případnému odepírání samotného tohoto ústavně zaručeného základního práva. O takový případ se však v daném případě zjevně nejedná, protože správní orgán postupoval zcela v intencích zákonné úpravy, která splňuje atributy dostupnosti, jasnosti a předvídatelnosti následků. Ministerstvo vnitra proto napadenými rozhodnutími nezasáhlo do svobodné soutěže politických sil, a to ani ve smyslu konstantní judikatury Ústavního soudu ve věcech volebních (viz např. nálezy sp. zn. II. ÚS 275/96, IV. ÚS 275/96, IV. ÚS 276/96, I. ÚS 277/96, II. ÚS 276/96, publikované ve Sbírce nálezů a usnesení, sv. 6, str. 243 a násl.), podle níž demokratická a právní povaha České republiky nevyhnutelně předpokládá i sociální a politickou odpovědnost jednotlivců, politických stran, společnosti i státu, a to i ve volebním procesu.

V daném případě tak Nejvyšší správní soud neshledal v postupu a v rozhodnutích Ministerstva vnitra formálně pozitivistický přístup, když koalici vyzvalo k odstranění závad kandidátní listiny, spočívajících v doplnění o zákonem stanovenou náležitost, a v tomto smyslu ji řádně poučilo. Předmětnou náležitost je přitom nutno označit za základní, protože dokládá existenci samotného pasivního volebního práva jednotlivých kandidátů (§ 6 odst. 1 zákona č. 62/2003 Sb.).

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud podaný návrh zamítl, a to bez nařízení jednání (§ 89 odst. 5 s. ř. s.).

Podle ustanovení § 93 odst. 4 s. ř. s. nemá na náhradu nákladů řízení žádný z účastníků právo.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. 5. 2004

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu